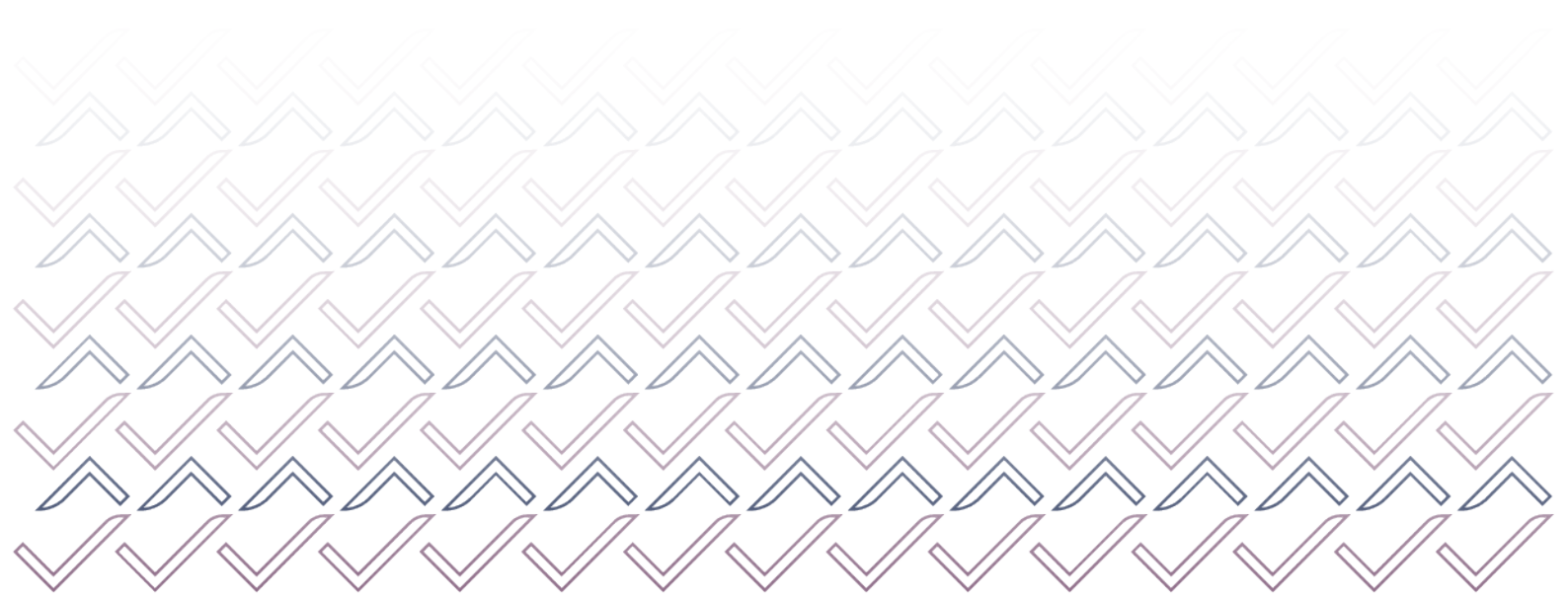

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ FONDO 2021 METŲ FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ FINANSINIO AUDITO REZULTATAI

2022 m. spalio 3 d.

Nr. FAE-10

Valstybės kontrolė – aukščiausioji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Audito grupė: Giedrė Stalauskienė (departamento vadovė), Rita Švedienė (grupės vadovė), Jaroslav Rimoit, Jolanta Morozovienė, Laimutė Kazlauskienė, Laura Janulevičienė, Virginija Balkojytė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai.

TURINYS

ĮŽANGA	4
AUDITO REZULTATAI	6
1. FONDO ATASKAITŲ RINKINIŲ VERTINIMAS	6
1.1. Finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų duomenų iškraipymų	6
1.2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas	12
2. RENGTI FONDO SĄMATĄ IR ATASKAITŲ RINKINIUS PAGAL NAUJUS REIKALAVIMUS DAR RUOŠIAMASI	13
PRIEDAI	15
1 priedas. Audito apimtis ir metodai	15
2 priedas. Nustatytų duomenų iškraipymų įtaka ilgalaikio darbo išmokų fondo finansinių ataskaitų rinkiniui	17

ĮŽANGA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Valstybės kontrolės įstatymu¹ ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu², atlikome Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2021 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo vertinimo auditą. Auditas atliktas pagal tarptautinius audito standartus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareiškama audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 1 priede „Audito apimtis ir metodai“.

Ilgalaikio darbo išmokų fondo paskirtis

Ilgalaikio darbo išmokų fondas įsteigtas 2017 m. Jo paskirtis – užtikrinti papildomas finansines garantijas asmenims, kurie atleisti pagal Darbo kodekso 57 str. (darbdavio iniciatyva be darbuotojo kaltės) ir kurių darbo santykiai pas tą patį darbdavį tęsėsi daugiau nei penkerius metus, ir sankcijų taikymo išmokas (mokėtos iki 2021-12-31) atleistiems darbuotojams, kurių Lietuvos Respublikos jurisdikcijoje registruotiems darbdaviams pritaikytos Europos Sąjungos sankcijos pagal 2006 m. gegužės 18 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 765/2006 dėl Baltarusijai taikomų ribojamųjų priemonių³. Fondą administruoja Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) valdyba ir kitos VSDF administravimo įstaigos⁴, kurios nuostatuose nustatyta tvarka priima sprendimus dėl ilgalaikio darbo ir sankcijų taikymo išmokų skyrimo ir mokėjimo ir atlieka kitas joms pavestas fondo administravimo funkcijas⁵.

Fondo lėšos 2021 metais buvo naudojamos pagal Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintą 2021 metų fondo lėšų sąmatą⁶. Finansų ministerija yra atsakinga už laikinai laisvų fondo piniginių išteklių valdymą ir investavimo sprendimų priėmimą⁷.

Remiantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁸, šis fondas yra viešojo sektoriaus subjektas, kurio finansinės ataskaitos sudaromos vadovaujantis šiuo įstatymu⁹ ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau – VSAFAS), o fondo lėšų sąmatos vykdymo ataskaita sudaroma pagal Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisykles¹⁰.

¹ Valstybės kontrolės įstatymas, 8 str. 2 d. 4 p.

² Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 30 str. 2 d. 4 p. ir 3 d.

³ Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, 1 str. 1 d., 9, 91 ir 13 str.

⁴ Ten pat, 13 str. 2 p.

⁵ Ten pat, 19 str.

⁶ 2021 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 19 str., 10 priedas.

⁷ Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, 14 str. 4 d.

⁸ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2 str. 19 d. ir 22 d. 6 p.

⁹ Ten pat, 19 str. 1 ir 2 d., 21 str. 1 d.

¹⁰ Finansų ministro 2014-12-16 įsakymas Nr. 1K-461.

Fondo metinių ataskaitų rinkinys ne vėliau kaip iki kitų metų spalio 1 d. teikiamas Vyriausybei, kuri, pritarusi ataskaitų rinkiniui, teikia jį Seimui ne vėliau kaip iki spalio 10 d. Valstybės kontrolė ne vėliau kaip iki spalio 1 d. Vyriausybei ir ne vėliau kaip iki spalio 10 d. Seimui pateikia valstybinio audito išvadą ir audito ataskaitą dėl audituotų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių¹¹.

¹¹ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 30 str. 3 d., 32 str. 6 ir 7 d.

AUDITO REZULTATAI

1. FONDO ATASKAITŲ RINKINIŲ VERTINIMAS

1.1. Finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų duomenų iškraipymų

1. Viešojo sektoriaus subjektai buhalterinę apskaitą turi tvarkyti vadovaudamiesi Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau – VSAFAS). Ilgalaikio darbo išmokų fondo administratorius ne visais atvejais taikė VSAFAS: nustatė finansinės būklės ataskaitos (per vienerius metus gautinų sumų) reikšmingų¹² duomenų iškraipymų (2–5 p.), kurie turėjo įtakos auditoriaus nuomonei. Šioje ataskaitoje pateikiame ir nustatytus duomenų iškraipymus bei informacijos atskleidimo trūkumus, kurie nedarė įtakos auditoriaus nuomonei, bet į juos turėtų būti atsižvelgta rengiant fondo kitų ataskaitinių laikotarpių ataskaitas. Apie visus nustatytus duomenų iškraipymus VSDF valdyba audito metu informuota raštais¹³. Nustatytų duomenų iškraipymų įtaka pateikta 2 priede.

Per visą fondo administravimo laikotarpį nebuvo perskaičiuojami skirtų išmokų dydžiai darbdaviams patikslinus informaciją

2. Vadovaujantis Ilgalaikio darbo išmokų fondo nuostatų 20 ir 24⁷ p., ilgalaikio darbo ir sankcijų taikymo išmokos perskaičiuojamos, jeigu patikslinami Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenys, turintys įtakos išmokų dydžiui. Pagal Duomenų apie apdraustuosius ir draudėjus pateikimo ir tikslinimo taisyklių 78 p., gali būti tikslinami ne ilgesnio kaip 5 m. laikotarpio nuo draudėjo kreipimosi dienos duomenys apie valstybinio socialinio draudimo laikotarpį, draudžiamąsias pajamas ir įmokas.
3. Nuo 2017-07-01 VSDF valdybai buvo paskirta funkcija administruoti Ilgalaikio darbo išmokų fondą, bet per visą administravimo laikotarpį nebuvo užtikrinamas iš šio fondo mokamų išmokų perskaičiavimas, jei registre buvo patikslinti duomenis apie darbuotoją. VSDF valdyba informavo, kad dėl neįdiegtų programinės įrangos funkcionalumų neturi galimybės atsekti Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenų pakeitimų ar patikslinimų.
4. Dėl šių aplinkybių negalima buvo įvertinti, kuriems asmenims išmokų dydžiai turėjo būti perskaičiuoti ir kokia būtų šių perskaičiavimų įtaka fondo finansinių ataskaitų duomenų teisingumui. Siekiant teisingos socialinių išmokų sąnaudų apskaitos, VSDF valdybai rekomendavome¹⁴ sukurti programinės įrangos funkcionalumus, leidžiančius automatiškai būdu identifikuoti atvejus, kai pasikeičia registro duomenys, turintys įtakos skirtų (išmokėtų)

¹² Žr. šios ataskaitos 1 priedą „Audito apimtis ir metodai“.

¹³ Raštai: 2022-06-17 Nr. SD-(120-9.1.1-E-6119)-496; 2022-07-21 Nr. SD-(120-9.1.1-E-6119)-745; 2022-08-12 Nr. SD-(120-9.1.1-E-6119)-815.

¹⁴ 2022-06-17 raštas Nr. SD-(120-9.1.1-E-6119)-496.

ilgalaikio darbo ir sankcijų taikymo išmokų dydžiui, ir užtikrinančius teisingą bei laiku atliekamą jų perskaičiavimą.

5. VSDF valdyba informavo¹⁵, jog audito metu atliko būtinus programinės įrangos pakeitimus, ir pateikė informaciją apie atliktus darbuotojams skirtų išmokų (dėl registre patikslintų jų duomenų) perskaičiavimus¹⁶. Visa tai įvertinus:
 - finansinės būklės ataskaitos pagal 2021-12-31 duomenis likutis sumažintas C.III.6 straipsnyje „Kitos gautinos sumos“ – 76,2 tūkst. Eur, E.II.10 straipsnyje „Sukauptos mokėtinos sumos“ – 15,3 tūkst. Eur, F.III.1 straipsnyje „Einamųjų metų perviršis ir deficitai“ – 60,9 tūkst. Eur;
 - veiklos rezultatų ataskaitos pagal 2021-12-31 duomenis ataskaitinio laikotarpio B.II straipsnyje „Socialinių išmokų sąnaudos“ suma padidinta 60,9 tūkst. Eur, straipsniuose C. „Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitai“, H. „Grynasis perviršis ar deficitai prieš nuosavybės metodo įtaką“, J. „Grynasis perviršis ar deficitai“ perviršis 60,9 tūkst. Eur sumažintas;
 - finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte atitinkamai pateikta neteisinga informacija apie fondo sąnaudas, gautinas sumas, sukauptas mokėtinas sumas ir perviršį (2, 3, 8, 9 ir 12 pastaba bei P2, P10 ir P17 priedai).

Įtraukiant į apskaitą fondo sąnaudas, kaupimo principo laikomasi ne visa apimtimi, dėl to užregistruotos ne visos patirtos sąnaudos, dalis jų užregistruota ne tą ataskaitinį laikotarpį

6. Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 9 str. ir 11-ąjį VSAFAS¹⁷ sąnaudos pripažįstamos ir registruojamos apskaitoje tą ataskaitinį laikotarpį, kurį buvo patirtos – kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos, t. y. parduodamos prekės arba suteikiamos paslaugos, atliekami veiksmai, vykdant priskirtas funkcijas, neatsižvelgiant į pinigų išleidimo laiką. Tokius reikalavimus sąnaudų apskaitai nustato ir fondo apskaitos politika.
7. Nustatėme atvejų, kai apskaitoje nebuvo užregistruotos sąnaudos ir su jomis susijusios sukauptos mokėtinos sumos pagal 2018–2021 m. priimtus sprendimus dėl išmokų skyrimo¹⁸, ir atvejų, kai sąnaudos užregistruotos ne tą ataskaitinį laikotarpį¹⁹. Dėl išvardytų aplinkybių:
 - finansinės būklės ataskaitos pagal 2021-12-31 duomenis D.I straipsnyje „Finansavimo sumos iš valstybės biudžeto“ likutis padidintas 5,7 tūkst. Eur, E.II.10 straipsnyje „Sukauptos mokėtinos sumos“ – padidintas 4,6 tūkst. Eur, F.III.1 straipsnyje „Einamųjų metų perviršis ir deficitai“ likutis sumažintas 15,2 tūkst. Eur, F.III.2 straipsnyje „Ankstesnių metų perviršis ar deficitai“ – padidintas 5,0 tūkst. Eur;

¹⁵ 2022-09-23 raštas Nr. (1.78E) I-10972

¹⁶ Iš viso nuo 2017-07-01 iki 2022-08-23 nustatytas 121 patikslintų duomenų atvejis 105 asmenims, iš jų iki 2021-12-31 tikslinta 108 atvejai, t. y. 94 asmenims. Pagal iki 2021-12-31 atliktus patikslinimus apskaičiuota 15,3 tūkst. Eur nepriemokų (54 asmenims) ir 76,2 tūkst. Eur permokų (30 asmenų), 10 asmenų patikslinimai įtakos skirtos išmokos dydžiui neturėjo. Permokų ir nepriemokų nustatymo administracinį procesą (pvz. sprendimų priėmimą ir kitas procedūras) planuojama pabaigti 2022 m. spalio mėn.

¹⁷ 11-asis VSAFAS „Sąnaudos“, 4 p.

¹⁸ 8 sprendimai dėl ilgalaikio darbo išmokų skyrimo ir 3 sprendimai dėl sankcijų taikymo išmokų skyrimo.

¹⁹ 6 sprendimai dėl ilgalaikio darbo išmokų skyrimo.

- veiklos rezultatų ataskaitos pagal 2021-12-31 duomenis ataskaitinio laikotarpio B.II straipsnyje „Socialinių išmokų sąnaudos“ suma padidinta 9,6 tūkst. Eur, A.I straipsnyje „Finansavimo pajamos“ – sumažinta 5,6 tūkst. Eur, C straipsnyje „Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas“ – sumažinta 15,2 tūkst. Eur;
 - grynojo turto pokyčių ataskaitos pagal 2021-12-31 duomenis 8 eil. „Praėjusio ataskaitinio laikotarpio grynasis perviršis ar deficitas“ ir 10 eil. „Likutis praėjusio laikotarpio paskutinę dieną“ suma padidinta 5,0 tūkst. Eur, 17 eil. „Ataskaitinio laikotarpio grynasis perviršis ar deficitas“ – sumažinta 15,2 tūkst. Eur, o 19 eil. „Likutis ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną“ – sumažinta 10,2 tūkst. Eur;
 - finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte atitinkamai pateikta neteisinga informacija apie fondo sąnaudas, sukauptas mokėtinas sumas ir perviršį (2, 8, 9 ir 12 pastaba bei P2 ir P17 priedai).
8. Nustatytų iškraipymų priežastis – naudojamų informacinių sistemų programiniai nustatymai (funkcijų trūkumas). Išmokos darbuotojams apskaičiuojamos Išmokų taikomojoje sistemoje, iš kurios duomenys perkeliama į apskaitos tvarkymo sistemą (Finansų valdymo sistemą), kai yra suformuoti vienkartinio mokėjimo žiniaraščiai. Išmokų taikomoji sistema neformuoja vienkartinio mokėjimo žiniaraščių, kai teisę į išmokas turintis asmenys yra mirę arba VSDF valdyba neturi išmokų gavėjų banko sąskaitos, todėl informacija apie priimtus sprendimus skirti išmokas nėra perkeliama į apskaitos sistemą.
9. Siekiant teisingos socialinių išmokų sąnaudų apskaitos, VSDF valdybai rekomendavome²⁰ Išmokų taikomojoje sistemoje įdiegti programinės įrangos funkcionalumus ar taikyti kitas priemones, užtikrinančias laiku atliekamą ir visų duomenų apie priimtus sprendimus dėl ilgalaikio darbo ir sankcijų taikymo išmokų skyrimo perkėlimą į Finansų valdymo sistemą. VSDF valdyba suplanavo priemones ir rekomendaciją numato įgyvendinti iki 2022-12-31.

Dalis išmokų apskaičiuota neteisingai

10. Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo 9 str. 1 d. numatyta, kad teisę į ilgalaikio darbo išmoką turi asmuo, kurio darbo santykiai pagal nutraukiamą darbo sutartį su Lietuvos Respublikos jurisdikcijoje esančiu darbdaviu atleidimo iš darbo dieną nepertraukiamai tęsėsi daugiau negu penkerius metus ir kuris yra atleistas Darbo kodekso 57 str. nurodytu pagrindu. Nepertraukiamas darbo stažas skaičiuojamas vadovaujantis Ilgalaikio darbo išmokų fondo nuostatų 7 p., pagal kurį apdraustojų asmens nepertraukiamo darbo laikotarpis nustatomas vadovaujantis Apdraustųjų registro duomenimis bei asmens ir buvusių darbdavių pateiktais dokumentais, įrodančiais, kad buvo užtikrintas asmens darbo santykių tęstinumas (įrašai darbo sutartyse, kolektyvinės sutartys, įsakymai, susitarimai dėl perkėlimo pas kitą darbdavį ir (ar) kiti dokumentai, įrodantys nepertraukiamą darbo trukmę). Nustatėme atvejų²¹, kai buvo neteisingai nustatyta darbuotojų nepertraukiamo darbo trukmė, pagal kurią apskaičiuota ilgalaikio darbo išmoka.

²⁰ 2022-06-17 raštas Nr. SD-(120-9.1.1-E-6119)-496.

²¹ 5 atvejais iš tikrintų 65. Pagal tarptautinius audito standartus ekstrapoliavus imtyje rastus iškraipymus, t. y. nustatytą iškraipymą (267,7 Eur) pritaikius visai tiriamai visumai, apskaičiuota ekstrapoliuota iškraipymų suma sudaro 18,3 tūkst. Eur.

11. Išmokos dydis priklauso nuo to, kurį iš trijų nustatytų darbo trukmės intervalų (nuo 5 iki 10 metų; nuo 10 iki 20 metų; 20 ir daugiau metų) atitinka darbuotojo nepertraukiamo darbo trukmė. Neteisingai nustatyta nepertraukiamo darbo trukmė ne visais atvejais turėjo įtakos apskaičiuotų išmokų dydžiui. VSDF valdybos nuomone²², tokiais atvejais rinkti papildomą informaciją, siekiant nustatyti tikslią nepertraukiamo darbo trukmę, yra netikslinga ir neracionalu. Visgi, atsižvelgiant į įstatymą²³, apskaičiuojant išmokos dydį, turėtų būti nustatytas tikslus laikotarpis, kiek laiko truko darbo santykiai su darbdaviu darbuotojo atleidimo iš darbo dieną. Teisingas visos darbo pas darbdavį trukmės įvertinimas išmokos skyrimo etape yra svarbus ir jį perskaičiuojant (pasikeitus Apdraustųjų valstybinio socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenims).
12. Nustatant išmokų dydį, darbuotojo mėnesinio darbo užmokesčio dydis apskaičiuojamas remiantis Apdraustųjų valstybinio socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenimis pagal tam darbuotojui šioje darbovietėje apskaičiuotų su darbo santykiais susijusių pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, vidurkį. Šis vidurkis apskaičiuojamas pagal paskutinių 12 mėnesių darbuotojo gautas su darbo santykiais susijusias pajamas ilgalaikio darbo išmokų fondo nuostatuose nustatyta tvarka²⁴. Nustatėme atvejų²⁵, kai dėl neteisingai pasirinkto su darbo santykiais susijusių pajamų gavimo laikotarpio (nejvertinus paskutinio mėnesio su darbo santykiais susijusių pajamų) ir dėl programinės įrangos sutrikimų buvo neteisingai apskaičiuotas vidutinis mėnesio darbo užmokestis, pagal kurį atleistiems iš darbo asmenims apskaičiuotos ir išmokėtos sankcijų taikymo išmokos.
13. Dėl išvardytų aplinkybių pagal 2021-12-31 duomenis:
 - finansinės būklės ataskaitos likutis sumažintas C.III.6 straipsnyje „Kitos gautinos sumos“ 0,03 tūkst. Eur, E.II.10 straipsnyje „Sukauptos mokėtinos sumos“ – 18,4 tūkst. Eur, padidintas F.III.1 straipsnyje „Einamųjų metų perviršis ir deficitas“ 18,3 tūkst. Eur ir D.I straipsnyje „Finansavimo sumos iš valstybės biudžeto“ – 0,1 tūkst. Eur;
 - veiklos rezultatų ataskaitos ataskaitinio laikotarpio B.II straipsnyje „Socialinių išmokų sąnaudos“ sąnaudos 18,3 tūkst. Eur sumažintos, A.I straipsnyje „Finansavimo pajamos“ pajamos 0,1 tūkst. Eur sumažintos, straipsniuose C. „Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas“, H. „Grynasis perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką“, J. „Grynasis perviršis ar deficitas“ perviršis 18,3 tūkst. Eur padidintas;
 - grynojo turto pokyčių ataskaitos 17 eil. „Ataskaitinio laikotarpio grynasis perviršis ar deficitas“ ir 19 eil. „Likutis ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną“ perviršis 18,3 tūkst. Eur padidintas;
 - finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte atitinkamai pateikta neteisinga informacija apie fondo sąnaudas, sukauptas mokėtinas sumas ir perviršį (2, 8, 9 ir 12 pastaba bei P2 ir P17 priedai).
14. VSDF valdyba audito metu ėmėsi veiksmų neteisingai apskaičiuotoms ir išmokėtoms išmokoms perskaičiuoti.

²² VSDF valdybos 2022-08-23 raštas Nr. S-95-155358.

²³ Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, 10 str. 1 d.

²⁴ Ten pat, 10 str. 3 d.

²⁵ 6 atvejais iš visų 2021 m. priimtų sprendimų (iš viso 30) skirti sankcijų taikymo išmokas.

Atidėjiniai apskaičiuoti nesivadovaujant jų skaičiavimo tvarkos aprašu

15. Pagal Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo 10 str., atsiranda prievolė šio įstatymo 9 str. nurodytiems atleistiems asmenims išmokėti ilgalaikio darbo išmokas, todėl fondo apskaitoje pagal jos politiką registruojami ilgalaikio darbo išmokų atidėjiniai. Jų apskaičiavimą reglamentuoja Atidėjinių skaičiavimo tvarkos aprašas²⁶.
16. Nustatėme, kad atidėjiniai apskaičiuoti nesilaikant aprašo 5, 6, 7 p. nuostatų – naudota neteisinga asmenų grupės (atvejų) imtis, neteisingai apskaičiuotas asmenų vidutinis darbo užmokestis, neteisingai įvertintas atleistų asmenų stažas ir kt. Dėl šių aplinkybių negalima buvo įvertinti atidėjinių likučio ir su jais susijusių sąnaudų teisingumo.
17. VSDF valdyba, atsižvelgdama į audito metu nustatytas neatitiktis, ir tam, kad būtų galima nustatyti tikslią iškraipymų įtaką fondo finansinėms ataskaitoms, pateikė papildomą informaciją ir perskaičiavo atidėjinius. Visa tai įvertinus:
 - finansinės būklės ataskaitos pagal 2021-12-31 duomenis E.II.1 straipsnyje „Ilgalaikių atidėjinių einamųjų metų dalis ir trumpalaikiai atidėjiniai“ likutis sumažintas 10,1 tūkst. Eur, o F.III.1 straipsnyje „Einamųjų metų perviršis ir deficitas“ – šia suma padidintas;
 - veiklos rezultatų ataskaitos pagal 2021-12-31 duomenis ataskaitinio laikotarpio B.II straipsnyje „Socialinių išmokų“ sąnaudos 10,1 tūkst. Eur sumažintos, o straipsniuose C. „Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas“, H. „Grynasis perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką“ ir J. „Grynasis perviršis ar deficitas“ – ta pačia suma padidinti;
 - grynojo turto pokyčių ataskaitos pagal 2021-12-31 duomenis 17 eil. „Ataskaitinio laikotarpio grynasis perviršis ar deficitas“ ir 19 eil. „Likutis ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną“ perviršis 10,1 tūkst. Eur padidintas;
 - finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte atitinkamai pateikta neteisinga informacija apie fondo sąnaudas, trumpalaikius atidėjinius ir perviršį (2, 7, 9 ir 12 pastaba bei P15 priedas).
18. VSDF valdybai pasiūlėme įvertinti audito metu pateiktus pastebėjimus ir apsvarstyti Atidėjinių skaičiavimo tvarkos aprašo tobulinimą.

Aiškinamajame rašte yra trūkumų

19. Aiškinamajame rašte nėra pateikta informacijos apie pinigų srautų ataskaitą. 6-ojo VSAFAS nurodo²⁷, kad aiškinamajame rašte turi būti detalizuojamos pinigų srautų ataskaitoje nurodytos sumos tiek, kiek to reikia, norint teisingai suprasti finansinėse ataskaitose pateiktą informaciją. Aiškinamajame rašte nėra pateiktos jokios informacijos apie pinigų srautų ataskaitoje nurodytas sumas, taip neužtikrinant galimybės šios ataskaitos vartotojui teisingai suprasti joje pateiktų sumų turinį.

²⁶ Patvirtintas VSDF valdybos direktoriaus 2018-08-16 įsakymu Nr. V-359.

²⁷ 6-asis VSAFAS „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“, 4 p.

20. Esminės apskaitos klaidos taisytos nesivadovaujant VSAFAS, todėl aiškinamajame rašte neatskleista reikiama informacija. Pagal 7-ąjį VSAFAS²⁸, apskaitos klaida yra klaida, kuri atsiranda dėl neteisingo skaičiavimo, netinkamo apskaitos metodo taikymo, neteisingo ūkinės operacijos ar ūkinio įvykio registravimo ar dėl apsirikimo, o esminė apskaitos klaida – einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu išaiškėjusi klaida, dėl kurios praėjusio ar kelių praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinės ataskaitos negali būti laikomos iš esmės patikimomis. Esminė apskaitos klaida, padaryta praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose yra taisoma einamojo ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose, o jos taisymas registruojamas tam skirtoje sąskaitoje ir rodomas veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Apskaitos politikos keitimo ir esminių klaidų taisymo įtaka“. Aiškinamajame rašte pagal nustatytus reikalavimus turi būti pateikiama su esminės klaidos taisymu susijusi informacija²⁹. 2020 m. fondo ataskaitose 2021 m. nustatytos klaidos³⁰ nebuvo taisytos kaip esminės (taisymas nebuvo registruojamas tam skirtoje sąskaitoje (9 klasė), ir atitinkamai jo ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte nepateikta / neteisingai pateikta pagal 7-ojo VSAFAS reikalavimus privaloma pateikti su šių esminių klaidų taisymu susijusi informacija – informacija apie jų pobūdį, laikotarpį ir įtaką finansinės būklės ataskaitos straipsniams pateikta kaip neesminės klaidos taisymas pastabose Nr. 1, Nr. 4 ir Nr. 5, taip pat nepateikta 7-ojo VSAFAS 6 priede nustatyta privaloma forma.
21. Aiškinamajame rašte neteisingai atskleista ir atskleista ne visa reikalaujama informacija apie gautinas sumas. Pagal 17-ojo VSAFAS reikalavimus³¹ viešojo sektoriaus subjektas, turintis finansinio turto, finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte, be kitų reikalavimų, turi pateikti informaciją apie po vienerių metų gautinų sumų įsigijimo savikainą ir balansinę vertę pagal grąžinimo laikotarpius paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną, naudodamas privalomą formą (nustatyta 17-ojo VSAFAS 6 priede), ir pateikti gautinų sumų, kurių nuvertėjimas pripažintas, nuvertėjimo pripažinimo priežastis. Fondo aiškinamajame rašte:
- nėra pateiktos informacijos apie po vienerių metų gautinas sumas pagal grąžinimo laikotarpius ir jų einamųjų metų dalį laikantis nustatytos privalomos formos;
 - nėra pateiktos informacijos apie su įmokomis susijusių gautinų sumų, kurių nuvertėjimas pripažintas, nuvertėjimo pripažinimo priežastis;
 - P10 priede „Informacija apie per vienus metus gautinas sumas“ neteisingai pateikta ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpių informacija apie gautinas sumas: per vienus metus gautinos sumos (1 eilutės 3 ir 6 stulpeliuose) nurodytos ne įsigijimo

²⁸ 7-asis VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“, 3 p. (redakcija, galiojusi iki 2022-06-15).

²⁹ Pagal 7-ojo VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“ 19, 19.2 (redakcija, galiojusi iki 2022-06-15), 27, 27.1–27.2 ir 28 p., aiškinamajame rašte turi būti pateikta: esminių apskaitos klaidų pobūdis ir ataskaitinis laikotarpis, kurį klaida buvo padaryta; kokiems finansinės būklės ataskaitos straipsniams klaidos taisymas turėjo įtakos, ir koregavimo suma, registruota apskaitoje ir įtraukta rodant grynąjį ataskaitinio laikotarpio perviršį ar deficitą; finansinių ataskaitų (nekonsoliduotųjų) aiškinamajame rašte turi būti detalizuotos visos esminių klaidų taisymo sumos su nuorodomis į aiškinamojo rašto pastabas, kuriose aprašytas klaidos taisymas pagal šio standarto 6 ir 9 prieduose nustatytas formas.

³⁰ Valstybinio audito metu (2021-10-01 valstybinio audito ataskaita Nr. FAE-10) buvo nustatyta, kad 2020 metų finansinėse ataskaitose buvo neteisingai parodytos fondo gautinos sumos – 633 tūkst. Eur iš darbdavių gautinų įmokų buvo priskirtos per vienerius metus gautinoms sumoms, nors jos bus gautos po vienerių ar daugiau metų. Šio audito metu nustatyta, kad, nesilaikant 17-ojo VSAFAS 7 p., neteisingai parodytos 2020-12-31 trumpalaikės investicijos – 52 mln. Eur trumpalaikių terminuotųjų indėlių buvo neteisingai priskirta trumpalaikio turto grupei, t. y. ne straipsniui C.IV „Trumpalaikės investicijos“, o C.V „Pinigai ir pinigų ekvivalentai“. Vadovaujantis fondo apskaitos politika, šios klaidos laikomos esminėmis (kiekvienos klaidos vertinė išraiška yra didesnė nei 0,5 proc. per 2020 m. fondo pripažintų pajamų vertės).

³¹ 17-asis VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 86, 93 ir 95.2 p.

savikaina, o įvertinus jų nuvertėjimą, 2 eilutėje atitinkamai šių sumų nuvertėjimo duomenys nepateikti.

22. P15 priede „Atidėjiniai“ trumpalaikiai atidėjiniai parodyti ne pagal 18-ojo VSAFAS reikalavimus³². Neteisingai nurodytas trumpalaikių atidėjinių vertės pasikeitimas dėl diskontavimo (trumpalaikiai atidėjiniai nediskontuojami), o kiti pokyčiai nenurodyti. Priede turi būti pateikta informacija apie atidėjinių padidėjimą, panaikinimą, panaudojimą per ataskaitinį laikotarpį.
23. Aiškinamajame rašte nėra pateiktos ataskaitinio laikotarpio finansinių ataskaitų straipsnių sumų reikšmingų pokyčių priežastys. Pagal 1-ąjį VSAFAS³³, finansinių ataskaitų tinkamumas jos vartotojų sprendimams priimti priklauso ne tik nuo informacijos turinio, bet ir nuo jos reikšmingumo. Viešojo sektoriaus subjektas savo apskaitos politikoje nustato apskaitoje taikytiną reikšmingumo kriterijų, atsižvelgdamas ir į ūkinės operacijos ar ūkinio įvykio pobūdį, ir į sumos dydį. Reikšminga finansinių ataskaitų informacija turi būti nurodoma aiškinamajame rašte. 6-ojo VSAFAS 15 p. nurodo, kad, jei ataskaitinio laikotarpio finansinių ataskaitų straipsnių sumos, palyginti su praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu, reikšmingai pasikeitė, turėtų būti nurodomos tokių pasikeitimų priežastys. Ilgalaikio darbo išmokų fondo apskaitos politikoje nėra nustatyto reikšmingumo kriterijaus, kaip to reikalauja 1-asis VSAFAS. Auditorių vertinimu, tam tikrų fondo finansinių ataskaitų straipsnių sumų pokyčiai yra reikšmingi, tačiau aiškinamajame rašte nėra pateikta informacijos, kokios priežastys juos lėmė³⁴.

1.2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas

24. 2021-12-31 fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenimis, 2021 m. fondas gavo 28 655,5 tūkst. Eur įplaukų ir patyrė 7 628,0 tūkst. Eur išlaidų. Visais reikšmingais³⁵ atžvilgiais šio rinkinio duomenys yra teisingi, tačiau atkreipiame dėmesį į nustatytus informacijos atskleidimo trūkumus, nedarančius įtakos auditoriaus nuomonei, į kuriuos turėtų būti atsižvelgta rengiant fondo kitų ataskaitinių laikotarpių ataskaitas.
25. Pagal Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių reikalavimus³⁶, vienas jo sudarymo tikslų yra nurodyti išteklių fondo lėšų sąmatos nevykdymo ir (arba) reikšmingų sąmatos vykdymo skirtumų, lyginant su patvirtinta sąmata ir su praėjusio ataskaitinio laikotarpio sąmatos vykdymo duomenimis, priežastis. Ši informacija turi būti pateikiama rinkinio aiškinamajame rašte. Šiame rašte neatskleistos priežastys, lėmusios reikšmingus fondo laikinai laisvų lėšų investavimo išlaidų sąmatos vykdymo skirtumus – šios išlaidos sudarė 459,5 tūkst. Eur, buvo 23 kartus didesnės nei planuotos (20 tūkst. Eur) ir 4 kartus didesnės nei 2020 m. Pastebėjimai dėl priežasčių neatskleidimo buvo teikti ir parėjusio valstybinio audito metu.

³² 18-asis VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“, 55.1, 55.2 p.

³³ 1-asis VSAFAS „Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų rinkinyje“, 37–40 p. (redakcija galiojusi iki 2022-06-15).

³⁴ Trumpalaikiai terminuoti indėliai per 2021 m. padidėjo 47 766 tūkst. Eur (91,9 proc.), pinigai ir pinigų ekvivalentai (eliminavus trumpalaikes investicijas) sumažėjo 26 738,5 tūkst. Eur (–62,8 proc.) (finansinės būklės ataskaitos C.IV ir C.V str.), finansinės ir investicinės veiklos nuostoliai padidėjo 341 948,19 Eur, arba 242,6 proc., ir 2021 m. sudarė 482 961,35 Eur (veiklos rezultatų ataskaitos E str.), sumokėtos palūkanos padidėjo 344,8 tūkst. Eur, arba 300,6 proc. (pinigų srautų ataskaitos A.III.3 str.).

³⁵ Žr. šios ataskaitos 1 priedą „Audito apimtis ir metodai“.

³⁶ Finansų ministro 2014-12-16 įsakymas Nr. 1K-461, 5, 5.4 ir 13 p.

2. RENGTI FONDO SĄMATĄ IR ATASKAITŲ RINKINIUS PAGAL NAUJUS REIKALAVIMUS DAR RUOŠIAMASI

26. Siekiant suderinti Garantinio ir Ilgalaikio darbo išmokų fondų bei jų administratoriaus veiklą reglamentuojančių teisės aktų nuostatų taikymą, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai esame rekomendavę³⁷ inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kad šių fondų lėšų sąmatos būtų tvirtinamos kartu su VSDF biudžetu, įvertinant vienodų principų taikymą jų biudžetų formavimui. Rekomendacija įgyvendinta iš dalies: 2020-10-01 priimti Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų bei Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymų pakeitimai³⁸, nustatantys naujus Garantinio ir Ilgalaikio darbo išmokų fondų lėšų sąmatų ir ataskaitų rinkinių rengimo principus. 2023 m. lėšų sąmatų projektus ir ataskaitų rinkinius planuota rengti taikant kaupimo principą ir teikti Seimui tvirtinti kartu su atitinkamų metų VSDF biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu³⁹. Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą⁴⁰ jo įsigaliojimas ir taikymas atidėtas metams – iki 2023-01-01. Naujos įstatymo nuostatos bus taikomos 2024 m. ir vėlesnių ataskaitinių laikotarpių išteklių fondų lėšų sąmatoms ir ataskaitų rinkiniams. Konkrečius reikalavimus fondų metinių ataskaitų rinkinio sudėčiai ir fondų ataskaitoms dar turi nustatyti finansų ministras. Nepaisant vieneriems metams atidėtų terminų, šio proceso praktiniam veikimui dar nepasirengta.
27. Praėjusių metų finansinių auditų ataskaitose⁴¹ teikėme pastebėjimus⁴² dėl socialinės apsaugos fondų biudžetų netikslinimo metų laikotarpiu. Šio audito metu taip pat atkreipėme dėmesį⁴³ į socialinės apsaugos fondų biudžetų tikslinimo praktiką bei jų biudžetų sudarymo ir tikslinimo reglamentavimą. Vyriausybė parengė ir Seimui pateikė 2022 m. valstybės ir VSDF biudžetų pakeitimų projektus⁴⁴, kur vienas teikiamų siūlymų – atsižvelgiant į 2022-03-31 Finansų ministerijos paskelbtą ekonominės raidos scenarijų (pagal kurį keičiama ir darbo užmokesčio fondo augimo prognozė), padidinti VSDF biudžeto projektuojamas pajamas iš socialinio draudimo įmokų. Nurodytos aplinkybės taip pat turi tiesioginės įtakos Privalomojo sveikatos draudimo, Garantinio ir Ilgalaikio darbo išmokų fondų patvirtintiems rodikliams (numatomos didesnės šių fondų įplaukos), tačiau Vyriausybė kartu keisti ir šių fondų biudžetų (lėšų sąmatų) rodiklių nesūlė. Nei šiuo metu taikomas, nei naujasis teisinis reglamentavimas nenustato Garantinio ir Ilgalaikio darbo išmokų fondų lėšų sąmatų projektų sudarymo ir lėšų sąmatų tikslinimo tvarkos.

³⁷ Valstybinio audito 2019-09-30 ataskaita Nr. FA-2 „Valstybinio socialinio draudimo fondo 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas“.

³⁸ Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo Nr. XII-2604 19, 20 ir 21 str. pakeitimo įstatymas; Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo Nr. X-1212 pakeitimo įstatymas.

³⁹ Šiuo metu sąmatos rengiamos taikant pinigų apskaitos principą ir pateikiamos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių įstatyme.

⁴⁰ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo Nr. X-1212 1 ir 2 str. pakeitimo įstatymas (2021-12-23 Nr. XIV-840).

⁴¹ 2021-10-01 valstybinio audito ataskaitos Nr. FAE-7 ir Nr. FAE-9.

⁴² Kadangi nebuvo tikslinti 2020 m. valstybės biudžeto finansiniai rodikliai, nebuvo patikslinti ir tų metų VSDF ir Garantinio fondo biudžetai, kuriems Ekonomikos skatinimo ir koronaviruso plitimo sukeltų pasekmių mažinimo plane numatytiems priemonėms įgyvendinti papildomai skirta valstybės biudžeto lėšų. Iš Garantinio fondo finansuojamų priemonių įgyvendinimas buvo tęsiamas ir 2021 m., bet jo sąmatoje šiam tikslui skirtų įplaukų ir išmokų, net ir patikslinus 2021 m. valstybės biudžeto finansinius rodiklius, nebuvo numatyta.

⁴³ 2022-05-05 raštas Nr. SD-(400-9.1.1-E-6118)-332.

⁴⁴ 2022 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo Nr. XIV-745 preambulės, 1, 2, 6, 7, 9, 10, 11, 14, 21 str. ir 1, 2, 3, 4, 5, 6 priedų pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1499; Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2022 m. rodiklių patvirtinimo įstatymo Nr. XIV-749 1, 2, 5, 7 str. ir 1, 2 priedų pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1504.

Atsižvelgę į išdėstytus dalykus, siekiant aiškios ir nuosekliai taikomos socialinės apsaugos fondų biudžetų sudarymo ir tikslinimo metų laikotarpiu praktikos, taip pat tinkamo atsiskaitymo už biudžetų vykdymą (metiniuose ataskaitų rinkiniuose privaloma atskleisti informaciją apie reikšmingų biudžeto vykdymo skirtumų, lyginant su patvirtintais rodikliais, priežastis), Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pasiūlėme apsvarstyti poreikį papildyti teisinį reglamentavimą: nustatyti Garantinio fondo ir Ilgalaikio darbo išmokų fondo lėšų sąmatų projektų sudarymo ir lėšų sąmatų tikslinimo tvarkas. Ministerija informavo, jog šiuo metu kompleksiskai vertina visų būtinų teisinio reglamentavimo pakeitimų apimtį.

Valstybės kontrolierius

Mindaugas Macijauskas

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Ilgalaikio darbo išmokų fondo
2021 metų finansinių ir
biudžeto vykdymo ataskaitų
rinkinių finansinio audito
rezultatai“
1 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas:

- įvertinti Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2021 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;

Audituotos Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2021 metų finansinės ataskaitos:

- finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų, grynojo turto pokyčių ataskaitos ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2021-12-31 duomenis.

Audituotos Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2021 metų biudžeto vykdymo ataskaitos:

- lėšų sąmatos vykdymo 2021-12-31 ataskaita ir jos aiškinamasis raštas.

Fondas neturi pavaldžių, kontroliuojamų ar konsoliduojamų įstaigų.

Pažymime, kad audito apimtis nebuvo ribojama.

Auditas atliktas:

- pagal tarptautinius audito standartus (TAS)⁴⁵ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁴⁶;
- siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų bei to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Reikšmingu dalyku Ilgalaikio darbo išmokų fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniams yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, viršijanti 68,7 tūkst. Eur (pagal pasirinktą reikšmingumą).

Audito apimtis ir metodai

2021 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:

2021 m. pradžioje turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 100 116,2 tūkst. Eur, pabaigoje – 122 861,6 tūkst. Eur

⁴⁵ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą, prieiga per internetą: <https://avnt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai/auditas> (žiūrėta 2022-08-24).

⁴⁶ 2000–2899-ieji TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2022-08-24).

Audito apimtis ir metodai

2021 m. gautos įplaukos ir patirtos išlaidos:

Fondas gavo 28 655,5 tūkst. Eur įplaukų, iš jų:

- 28 618,6 tūkst. Eur – darbdavių įmokų;
- 36,9 tūkst. Eur – kitų teisėtai gautų lėšų.

Fondas patyrė 7 628,0 tūkst. Eur išlaidų, iš jų:

- 6 982,3 tūkst. Eur – išmokos, skirtos darbuotojams mokėti;
- 186,2 tūkst. Eur – fondo administravimo išlaidos;
- 459,5 tūkst. Eur – laikinai laisvų fondo lėšų investavimo išlaidos.

Lėšų likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje – 94 548,1 tūkst. Eur, pabaigoje – 115 575,6 tūkst. Eur.

Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2021 metų ilgalaikio darbo išmokų fondo ataskaitų rinkinių duomenų

Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika:

- Pajamos: iš darbdavių gautinos įmokos į fondą (jų priskyrimas per vienus metus ir po vienerių metų gautinoms sumoms);
- Išlaidos: sankcijų taikymo išmokos iš valstybės biudžeto atleistiems darbuotojams (išmokų skyrimas pagal pagrindžiančius dokumentus, registravimas apskaitoje, teisingomis korespondencijomis);
- Sąnaudų: sąnaudų užregistravimo laikotarpio tinkamumas, ilgalaikio darbo išmokų ir sankcijų taikymo išmokų perskaičiavimas pagal pagrindžiančius dokumentus, darbdaviams patikslinus Apdraustųjų registro duomenis.

Sritys, kuriose nustatytas kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

- Socialinių išmokų sąnaudų srityje 2019 m. atliktas kontrolės testavimas, kurio metu vertintas kontrolės efektyvumas, gauti tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimai, naudotasi atlikto testavimo rezultatais.

Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalūs testai ir (ar) analitinės procedūros):

- Pajamų, įplaukų ir gautinų sumų srityse, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti didelės apimties detalieji testai.
- Sąnaudų (įskaitant nuvertėjimo ir nurašymo sumų ir pagrindinės veiklos kitas sąnaudas) ir išlaidų srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti mažos ir didelės apimties detalieji testai.
- Pinigų ir trumpalaikių investicijų srityje, siekiant gauti tikrumo, buvimo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti didelės apimties detalieji testai.
- Įsipareigojimų srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti didelės apimties detalieji testai.
- Finansinės ir investicinės veiklos bei laikinai laisvų lėšų investavimo išlaidų srityse, siekiant gauti atskleidimo tvirtinimą, atlikti didelės apimties detalieji testai.
- Finansavimo sumų ir pajamų bei kitų teisėtai gautų lėšų srityse, siekiant gauti atskleidimo tvirtinimą, atlikti didelės apimties detalieji testai. Metinių ataskaitų sudarymas – atliktos pagrindinės procedūros, siekiant gauti įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus.

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas :

Įvertinta:

- taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas;
- bendras finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus;
- bendras biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.

Teisės aktai, kurių atitiktis vertinta:

Įstatymai:

- Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, 1 str. 1 d., III, IV, V sk., 19 str.
- 2021 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 19 str.

Vyriausybės nutarimai:

- 2017-07-05 Nr. 576 „Dėl ilgalaikio darbo išmokų fondo nuostatų patvirtinimo“, 5, 7–11, 17, 18, 20, 24¹–24⁷ p.

Įsakymai:

- Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2019-03-27 įsakymas Nr. V-135 „Ilgalaikio darbo išmokų skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašas“.
- Finansų ministro 2014-12-16 įsakymas Nr. 1K-461 „Dėl lėšų fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių patvirtinimo“, 5–6, 10–13 p.

Valstybinio audito ataskaitos
„Ilgalaikio darbo išmokų fondo
2021 metų finansinių ir biudžeto
vykdymo ataskaitų rinkinių finansinio
audito rezultatai“
2 priedas

Nustatytų duomenų iškraipymų įtaka Ilgalaikio darbo išmokų fondo finansinių ataskaitų rinkiniui

Eil. Nr.	Straipsniai	IDIF FAR duomenys, tūkst. Eur	Iškraipymų suma, tūkst. Eur	
			suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA				
A	ILGALAIKIS TURTAS	824,2	-	-
B	BIOLOGINIS TURTAS	0,0	-	-
C	TRUMPALAIKIS TURTAS	122 037,3	-76,2	-
III.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS	6 461,7	-76,2	-
IV.	TRUMPALAIKĖS INVESTICIJOS	99 766,0	-	-
V.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI	15 809,6	-	-
D	FINANSAVIMO SUMOS	0,0	5,7	-
E	ĮSIPAREIGOJIMAI	1 176,8	-39,2*	-
II.	TRUMPALAIKIAI	1 176,8	-39,2*	-
F	GRYNASIS TURTAS	121 684,8	-42,7	-
III.	SUKAUPŲS PERVERŠIS AR DEFICITAS	121 684,8	-42,7	-
VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA				
A	PAGRINDINĖS VEIKLOS PAJAMOS	30 387,5	-5,7	-
I.	FINANSAVIMO PAJAMOS	36,9	-5,7	-
II.	MOKESČIŲ IR SOCIALINIŲ ĮMOKŲ PAJAMOS	30 350,6	-	-
B	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	-6 866,5	42,1*	-
I.	NUVERTĖJIMO IR NURAŠYTŲ SUMŲ	-18,1	-	-
II.	SOCIALINIŲ ĮŠMOKŲ	-6 663,6	42,1*	-
IV.	KITOS	-184,8	-	-
C	PAGRINDINĖS VEIKLOS PERVERŠIS AR DEFICITAS	23 521,0	-47,7	-
D	KITOS VEIKLOS REZULTATAS	0,0	-	-
E	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAS	-483,0	-	-
F	APSKAITOS POLITIKOS KEITIMO IR ESMINIŲ APSKAITOS KLAIDŲ TAISYMO ĮTAKA	0,0	-	-
H	GRYNASIS PERVERŠIS AR DEFICITAS PRIEŠ NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKĄ	23 038,0	-47,7	-
I	NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKA	0,0	-	-
J	GRYNASIS PERVERŠIS AR DEFICITAS	23 038,0	-47,7	-

Eil. Nr.	Straipsniai	IDIF FAR duomenys, tūkst. Eur	Išskaičiavimų suma, tūkst. Eur	
			suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA				
8	ATASKAITINIO LAIKOTARPIO GRYNASIS PERVIRŠIS AR DEFICITAS	15 535,0	5,0	-
10	LIKUTIS PRAĖJUSIO LAIKOTARPIO PASKUTINĘ DIENĄ	98 646,8	5,0	-
17	ATASKAITINIO LAIKOTARPIO GRYNASIS PERVIRŠIS AR DEFICITAS	23 038,0	-47,7	-
19	LIKUTIS ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PASKUTINĘ DIENĄ	121 684,8	-47,7	-
FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS				
	Pastabos (atskleista ne visa privaloma / neteisingai atskleista informacija: pinigų srautų ataskaitos rodikliai, gautinos sumos, finansinių ataskaitų straipsnių reikšmingų pokyčių priežastys, esminių klaidų taisymas).		-	-
* 18,3 tūkst. Eur sumą sudaro ekstrapoliuota suma, gauta įvertinus nustatytų išskaičiavimų dėl neteisingai apskaičiuoto nepertraukiamo darbuotojų stažo mastą visoje tiriamoje visumoje.				
Šaltinis – Valstybės kontrolė, 2021 m. Ilgalaikio darbo išmokų fondo FAR duomenys				

